BİR KÜP ALTIN

İÇİNDEKİLER

MUŞTU
HADİS HİKÂYELERİ

Yüce Allah,

Sevgili Peygamberimiz
Hazreti Muhammed Aleyhisselâma,
önceki insanların yaşadığı bazı ibretli
olayları bildirmiştir.

Peygamber Efendimiz de bu yaşanmış hikâyeleri
ashabı ve arkadaşlarıyla paylaşmıştır.

Elinizdeki bu kitapta yer alan hikâyeler,
Peygamber Efendimizin anlattığı hikâyelerden
yola çıkılarak hazırlanmıştır.

Hadis-i şeriflerde ifade edilen olayların manası ve
özü bozulmadan kurgulanmıştır.

BİR KÜP ALTIN

Adamın biri yıllarca para biriktirdi. Bir hayali vardı. Ailesini besleyebilecek, geçimini sağlayabilecek bir tarlaya sahip olmak istiyordu. Parayı tamamlar tamamlamaz da bir tarla satın aldı. Tarlayı aldığı gün öyle heyecanlıydı ki o gece gözüne doğru dürüst bir uyku girmedi. Ertesi sabah erkenden kalktı. Doğruca tarlasına gitti. Güneş ufukta yavaş yavaş yükselirken, o da sanki gerçekleşen hayalini seyrediyordu. Bir müddet sonra silkindi, kendine geldi. Artık çalışma zamanıydı...

Adam, büyük bir sevinçle tarlayı sürmeye başladı. Hiç ara vermeden epeyce bir zaman şevkle, istekle çalışmasını sürdürdü. Öğle vakti olmuş, güneş iyice yükselmişti. Erken kalkmanın bereketi olacak ki işin büyük bir bölümünü bitirmişti. Bir ara durup kaldı. Tarlanın tam ortasında, kara sabanın ucu bir şeye takıldı. Adam uğraştı didindi sabanın ucunu bir türlü ilerletemedi. Bunun üzerine kazmayı aldı ve orayı kazmaya başladı. Çok yorulmuştu. Hava çok sıcaktı. Sanki her yeri bir ateş sarmış gibi ortalık yanıyordu. Bu sıcakta çalışmaktan yüzü gözü kan ter içinde kalmıştı âdeta. Kazdığı alanı genişlettikçe, küpe benzeyen bir nesne ortaya çıkıyordu. O da ne? Tabi ya! Bu bir küptü. Hem de altın dolu bir küp.

Bir küp altın bulan insan sevinir, heyecanlanır belki de çığlıklar atar değil mi? Hâlbuki bu adam heyecanlanmak, sevinmek bir yana iyice düşüncelere daldı. Birden, anî bir kararla altın dolu küpü aldı ve işini yarıda bırakarak tarlanın eski sahibine gitti.

Kucağındaki küpü göstererek ona şöyle dedi,

– Senden satın altığım tarladan, bir küp altın çıktı. Ben senden sadece tarlayı satın almıştım. Altınlar senin hakkındır. Buyrun altınlarınızı, dedi.

Tarlanın eski sahibi altınları almak istemedi.

Altınları getiren adama,

– Hayır, bu altınlar senin hakkındır. Ben tarlayı sana içindekilerle birlikte sattım. Altınlar senindir, sende kalsın, dedi.

Hiç çalışmadan elde edilen bu zenginliği, ikisi de istemiyordu. Her ikisi de hak geçer korkusuyla altınları almak istemedi. Bu şekilde konuyu çözemeyeceklerini anlayınca, mahkemeye gitmeye karar verdiler. Birlikte hâkimin karşısına çıkıp dertlerini anlattılar.

Hâkim, onları dinledikten sonra,

– Sizin çocuklarınız var mı, diye sordu. Her ikisi de.

– Evet yetişkin çocuklarımız var, dedi. Birinin oğlu ötekinin kızı vardı.

Hakim:

– Öyleyse aranızda anlaşın. Birinizin oğlunu ötekinin kızıyla evlendirin. Altınları onlara harcayın. Fazlasını da yoksullara sadaka olarak verin, Allah yolunda harcayın, dedi.

KURTULUŞ

Üç arkadaş birlikte yolculuğa çıktılar. Bu üç arkadaş, tatlı tatlı sohbetler ederek bir süre yol aldılar. Akşam olunca da geceyi geçirmek için bir mağaraya sığındılar. Gecenin karanlığından ve tehlikelerinden korunabilecek bir mağara buldukları için, Allah'a şükrediyorlardı. Mağaranın içine şöyle bir göz gezdirdikten sonra, kendilerine dinlenebilecek bir yer

hazırladılar. Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra biraz uyumak istediler. Tam uykuya dalmışlardı ki büyük bir gürültü ile irkildiler. Bu yüksek sesle hepsi birden uyandılar. Önce çok korktular ama çok geçmeden gürültünün sebebini anladılar. Bu bir toprak kaymasıydı. Mağarada tehlikelerden uzak ve güvende olduklarını düşünürlerken, ölümle burun buruna gelmişlerdi. Çünkü bu heyelân sonucu, büyük bir kaya parçası dağdan yuvarlanıp mağaranın ağzını kapatmıştı. Başka bir çıkış kapısı da yoktu. Mağaradan çıkmaları artık imkânsız gibi görünüyordu. Çünkü mağaranın ağzını tamamen kapatan kaya parçası, üç kişinin yerinden kıpırdatamayacağı kadar büyüktü. Seslenseler de yakınlarda onları duyabilecek insan yoktu. Toprak kaymasını yaratıp mağaranın ağzını kapatan Allah'tı. Onları oradan çıkarıp kurtarabilecek de sadece O idi. Yüce Allah'a gönülden inanan bu insanlar, umutlarını asla kesmemişlerdi. Aralarında konuşarak, mağaradan çıkmanın bir çaresini bulmaya çalışıyorlardı...

Sonunda hepsi de ortak bir sonuca vardı.

– Bizi bu durumdan, Allah'ın hoşnut olacağı güzel ve iyi işlerimizi vesile ederek Allah'a yapacağımız dualar kurtarabilir, dediler.

Bunun üzerine üç arkadaştan birincisi şöyle dua etti.

– Benim ihtiyar ve bakıma muhtaç annem-babam vardı. Ben onları çok koruyup kollardım. Akşam olunca, onlarla ilgilenmeden evvel ne ailemden ne de hayvanlarımdan birini yedirir içirirdim. Önce onlara bakar, ihtiyaçlarını karşılar, gönüllerini alıp memnun eder ve sonra diğer işlerime bakardım.

Günlerden bir gün ağaç arama işi için uzaklara gittim. O gün geç saatlerde eve döndüğümde her ikisi de uyumuştu. Biraz daha uyusunlar düşüncesiyle bu arada ben de içecekleri sütleri sağmak için çıktım. Sütleri sağıp geldiğimde hâlâ uyuyorlardı. Onları doyurmadan önce aileme ve hayvanlarıma yiyecek vermeyi uygun bulmadım. Üstelik onları uyandırmaya da kıyamadım. Süt kapları elimde, onların uyanmalarını bekledim. Sonunda ayakta durmaktan o kadar yorulmuştum ki bacaklarım artık irademin dışında yere çömelmek üzereydi. Üstelik uykum da gelmeye başlamıştı. Bu esnada kulaklarıma ezan sesi ulaştı. Beni bir anlamda kendime getiren bu ses, annemi babamı da uyandırmıştı. Sabah olmuştu. Kaç saattir ayaktaydım, bilemiyorum. Büyük bir hürmetle onların sütünü içirdim ve karınlarını doyurdum. Sonra da biz eşim ve çocuklarımla birlikte sütümüzü içip karnımızı doyurduk.

Ey Allah'ım! Bunu Senin rızan ve hoşnutluğun için yaptım. Senin için yapmışsam, bizim yolumuzu kapayan şu taştan bizi kurtar Rabbim!

Birinci adam yakarışını bitirince, mağaranın ağzını kapatan taş bir miktar açıldı. Ancak çıkabilecekleri kadar değildi.

İkinci arkadaş ise şöyle dedi.

– Ey Allah'ım! Benim bir amca kızım vardı. Onu herkesten çok seviyordum. Onun isteği olmasa da, onunla zorla evlenmek istiyordum. Fakat o bana hiç yüz vermedi. Bir gün geldi ki geçim sıkıntısı içine düştü ve sonunda bana başvurmak zorunda kaldı. Benden yardım istedi. Ona, benimle birlikte olması karşılığında yüz yirmi dinar verdim, o da kabul etti. Daha doğrusu muhtaç kaldığından kabul etmek zorunda kaldı.

Arzuma kavuşacağım sırada ağlayarak ve tir tir titreyerek bana şöyle dedi.

– Allah'ın mührünü, gayrimeşru olarak bozman, sana haramdır!

Ben de Allah'ın izniyle kendime gelerek,

– Sen benden alacağın paraya ihtiyacın içinde, titreyerek Allah'ın azabından korkarsın da ben nasıl Allah'tan korkmam, diyerek ona dokunmaktan ka-

çındım. İnsanlar arasında en çok sevdiğim kimse olduğu hâlde, onu bıraktım. Altınları da geri almadım.

Ey Allah'ım! Eğer bunları senin rızanı, sevgini ve hoşnutluğunu kazanmak için yapmışsam, bizi bu sıkıntıdan kurtar.

Bu duadan sonra kaya biraz daha açıldı. Fakat yine onların çıkabileceği kadar açılmadı.

Üçüncü arkadaş da dedi ki,

– Ey Allah'ım! Ben yanımda işçiler çalıştırıyordum. Ücretlerini de derhâl veriyordum. Ancak bir tanesi ücretini almadan gitmişti. Bunun üzerine ben de onun parasını ayırdım. Sonra bu parayla onun adına ticaret yaptım. Epeyce kâr ettim. Öyle ki bu işçinin pek çok malı oldu.

Derken adam yıllar sonra çıkageldi.

– Ey Abdullah! Ben senin yanında çalışmış, paramı da almadan gitmiştim. Bana olan borcunu öde, dedi.

Ben de durumu izah ederek:

– Bütün şu gördüğün sığır, davar, deve ve hizmetçiler senindir. Bunları al götür, dedim.

Adam:

– Ey Abdullah benimle alay etme, dedi.

– Kesinlikle seninle alay etmiyorum. Git, hepsini al götür, diye tekrar ettim. Adam sevinerek hepsini aldı götürdü.

– Ey Allah'ım, bunu Senin rızan için yapmıştım. Senin için yapmışsam, bize buradan kurtulmayı nasip et ey Yüce Rabbim, dedi.

Üçüncü arkadaşın bu duayı yapmasından sonra, mağaranın ağzını kapayan taş iyice kaydı ve onlara bir kurtuluş kapısı açıldı. Sadece Allah'ın hoşnutluğu ve rızası için yaptıkları bu iyilikler, onların kurtuluşuna vesile olmuştu. Allah'ın yardımını bu kadar yakından hissetmenin sevinciyle, gözyaşları içinde mutlulukla birbirlerine baktılar. Allah'a çokça şükrettiler. Kalplerinde hissettikleri lezzetin asıl kaynağı şu duygu ve düşünceydi: Merhameti Sonsuz Yüce Allah, dua ederken bizi duyuyor ve ihtiyacımızı bizden çok iyi biliyor. Hiç kimsenin elinin yetişemeyeceği yerde ihtiyaçlarımızı karşılayabilecek olan da sadece O'dur. Rabbimiz bizi duydu, bize cevap verdi, hizmetimizi kabul etti...

Üç arkadaş, bundan sonra daha fazla iyilik yapmaya çalışacaklarına söz vererek, mağaradan çıkıp yollarına devam ettiler.

SADAKA

Kalbi iyilik yapmak düşüncesiyle dopdolu bir adam, Rabbinin sevgisini kazanmanın peşindeydi. Acaba ne yapsam da Rabbimi hoşnut etsem, O'nun rızasını kazansam diye düşünüp duruyordu.

Bu düşünceler içindeyken kendi kendine birden,

– Bu gece bir insanı sevindirmeliyim, Rabbimin sevgisini kazanmak için, bir sadaka vermeliyim, dedi.

Adam, sadaka olarak vereceği parayı cebine koyup, bu niyetle evinden dışarı çıktı. Bir süre sadaka vereceği bir adam aradı. Sonunda gidip, herkes tarafından hırsız olarak bilinen birine bu sadakayı verdi. Sadakayı alan kişi anlatmış olacak ki bu haber çevreye çabucak yayıldı. Çünkü sadakayı veren adam, bu iyilikleri gizli yapmaya özen gösteriyordu.

Sabah olunca herkes, bu garip durum karşısında,

– Bu gece adamın birisi, bir hırsıza sadaka vermiş, diye konuşmaya başladı.

Sadakayı veren adam bunu duyunca:

– Ey Rabbim, bir hırsıza sadaka verdiğim için sana şükrediyorum, dedi ve ilâve etti.

– Ancak Senin rızan için bir sadaka daha vermek istiyorum Rabbim, bana yardım et.

Ertesi gece sadaka vermek için yine parasını cebine koyup evinden dışarı çıktı. Bu kez sadakasını, kötü hareketleri ve uygunsuz davranışlarıyla tanınmış bir kadına verdi.

Bu defa da şehir halkı,

– Bu gece adamın biri, edepsiz bir kadına sadaka vermiş, diyerek bu davranışı eleştirdiler. Adam bunu duyunca, Allah'a şükretti.

Kendini iyilik yapmaya odaklayan bu adam, üçün-

cü kez sadaka vermek istedi. Bu defa sadakasını zengin bir adamın cebine koydu.

Bunu duyanlardan bazıları,

– Bu gece de adamın biri, zengin bir adama sadaka vermiş, çok tuhaf, diyerek lâf ettiler. Adam bu söylenenleri duyunca yine Rabbine şükretti.

Bir yandan insanlara iyilik etmek, bir yandan onlara ibret alacakları güzel dersler vermek isteyen bu adam, yine de endişeliydi: "Acaba bu yaptıklarımla Rabbimin sevgisini kazanabildim mi?" diye düşünüyordu.

Sadakaları veren adama, bir gece rüyasında, bu iyiliklerinin Allah tarafından kabul edildiği bildirildi.

O yörede yaşayan bazı insanlar hırsıza, ahlâksız bir kadına ve zengine sadaka vereni çok merak ediyordu. Bu, şimdiye kadar karşılaşmadıkları bir şeydi. Acaba bu sadakaları veren adam kimdi? Niçin bu insanlara sadaka veriyordu? Bunları yapan aynı kişi miydi, yoksa farklı kişiler miydi? Merak içinde kaldılar ve daha fazla dayanamadılar.

Bir grup insan, hiç vakit kaybetmeden sadakayı veren adamın kim olduğunu araştırıp öğrendi. Kafalarını karıştıran bu soruların cevabını almak için, adamın evine gidip açıkça sordular.

– Duyduk ki sen bir hırsıza, bir ahlâksız kadına bir de zengin birine sadaka vermişsin. Böyle kişilere sadaka verilir mi?

Adam, bu meraklıları hayrette bırakan şu cevabı verdi onlara,

– Hırsıza, belki bu kötü huyundan vazgeçer diye sadaka verdim. Çünkü yapılan iyilik onun kalbini yumuşatabilir, yaptığı işin yanlış olduğunu bu şekilde anlayabilir. Ahlâksız kadına bu çirkin işten vazgeçer ümidiyle sadaka verdim. Zengine gelince, belki bu sadakadan ibret alır, o da sadaka vermeye başlar, diye ümit ettim.

SIR

Sıcak bir günde yolculuğa çıkan bir adam, yolda giderken susadı ve su aramaya başladı. Susuzluktan dudakları çatlamış, boğazı kurumuştu. Derken bir kuyuya rastlayınca çok sevindi. Hemen kuyuya inerek susuzluğunu giderdi ve rahatladı.

Kuyudan çıkınca, kuyunun etrafında dönüp duran bir köpek gördü. Köpek susuzluktan dilini çıkarmış soluyordu.

Adam, köpeğin durumunu görünce ona acıdı ve

kendi kendine: "Bu köpek de benim gibi susamış, zavallı hayvancık..." deyip tekrar kuyuya indi. Kuyuya inip su almak ve onu yukarıya çıkarmak hiç de kolay bir iş değildi. Fakat adama bu işi yaptıran, onun kalbindeki merhamet duygusuydu. Ayakkabısını su ile doldurup, ağzıyla tuttu. Bu şekilde kuyudan tırmanarak dışarı çıktı. Köpeğe bu suyu içirdi ve onun da rahatladığını görerek sevindi.

Sonsuz merhamet sahibi olan Yüce Allah, zor durumdaki bir hayvana şefkat gösteren bu adamın güzel davranışından memnun oldu. Böylece bu adam Allah'ın sevdiği ve affettiği kullar arasına girdi. Belki de adamın bu güzel davranışı, onun cennete girmesine vesile olacaktı.

Başka bir yerde ise kadının birisi bu adamın davranışının tam tersine, bir kediye eziyet etmişti. Kediyi bir yere hapsetti. Ona ne yiyecek içecek veriyordu, ne de çıkıp kendi yiyeceğini bulmasına izin veriyordu. Günlerce aç ve susuz kalan zavallı kedicik, sonunda ölmüştü. Kadının bu çirkin davranışı, belki de onun cehennem yoluna girmesine sebep olmuştu.

Kedinin ölmesine sebep olan kadın niçin cehennem yoluna girmişti? Önceki adamın iyiliğindeki ve bu kadının kötülüğündeki sır neydi acaba?

Bildiğimiz gibi mikroplar, çıplak gözle görülemeyecek kadar küçüktür. Ancak bu küçücük mikropların yapacağı tahribat ve zarar önemsenmezse ölüme bile yol açabilir. Grip mikrobu bile ciddiye alınmazsa, önce zatürreye sonra vereme sebep olabilir. Ve bir insan grip mikrobu yüzünden ölebilir.

Bazen küçücük bir nohut tanesi ya da bilyeye basıp düşen insan, kafasını sert bir yere çarparak beyin kanamasından ölebilir. İşte günahlar da önemsenmez ve hatada ısrar edilirse, insanın duyguları ve manevî hayatı ölebilir. Sonuçta, Allah korusun o insan cehennem yoluna girebilir.

KÜLLER TOPLANINCA

Eski devirlerde bir adam, Allah'ın varlığına ve birliğine, ahiret gününe inandığı hâlde, nefsine uyarak çok günah işlemişti. Dünya hayatının aldatıcılığına kanmış Allah'ın emir ve yasaklarını unutmuştu.

Ölüm gelip çatınca, oğullarını başına topladı ve onlara,

– Evlâtlarım! Hayatım boyunca Rabbimi hoşnut edecek güzel işler yapamadım. Bu yüzden, ben ölünce cesedimi yakın. Külümü rüzgârın önüne saçıp savurun gitsin. Bu hâlimle Allah'ın huzuruna çıkmaktan utanıyorum. Allah'ın azabının beni yakalamasından çok korkuyorum. Bu kadar hata ve günahla O'nun huzuruna nasıl çıkarım, dedi.

Vakit gelip de adam ölünce, vasiyetine saygı göstererek evlâtları onu yaktılar, külünü de rüzgârın önünde savurdular. Külünün her tanesi başka bir tarafa gitti.

Sadece bir "Ol!" emriyle her varlığın kendisine boyun eğdiği Yüce Allah, yeryüzüne şöyle emretti.

– Senin üzerinde bu adamdan ne varsa bir araya topla!

Allah'ın emriyle hemen bu adamın bütün külleri toplandı. Yüce Allah, adamın vücudunu eski hâline getirdi. Adam, Allah'ın huzurunda dimdik ayakta duruyordu.

Hiçbir zaman ölen bir insanın cesedinin yakılmasını istemeyen Yüce Rabbimiz, yeniden hayat verdiği bu adama,

– Sen, böyle bir vasiyeti niye yaptın? Benim emirlerim arasında böyle bir şey var mıydı, diye sordu.

Adamın, cesedinin yakılmasını istemekteki niyeti, Rabbinin emrini çiğnemek değildi. Merhameti sonsuz olan Yüce Allah da adamın niyetini ondan çok daha iyi biliyordu.

Fakat bunu kendisine söyletmek istemişti.

– Senden korktuğum için ey Rabbim! Senin azabından çok korktum, dedi adam.

Bu cevap üzerine sonsuz şefkat sahibi Yüce Allah da kendisinden bu derece korkan, utanç ve saygısından ötürü cesedini yaktırıp külünü savurtan o adamı affetti.

AFFEDEN AFFEDİLİR

Çok eski zamanlarda zengin bir adam vardı. Allah ona pek çok mal mülk vermişti. Bu adam, büyük bir rahatlık ve huzur içinde hayatını sürdürmüştü. Ancak bir gün o da herkes gibi son yolculuğuna çıktı. Malı, mülkü, bütün maddî zenginlikleri dünyada kaldı.

Artık zaman, hesap verme zamanıydı. Her insan gibi o da dünyadaki en küçük bir iyiliğin ya da en küçük bir kötülüğün karşılığını görecekti. Şimdi bu-

nun için Yüce Allah'ın huzurundaydı. Ahiretin gizlisi saklısı yoktu. Her şey gayet açıktı.

Yüce Allah, ona şöyle dedi.

– Ey kulum! Ben sana çok mal verdim. Benim için ne yaptın? Neyle huzuruma geldin?

Adam dedi ki,

– Ey Yüce Rabbim! Sen de biliyorsun ki ben affedici bir kişi idim. İnsanlara hoşgörülü davranırdım. İhtiyaç sahibi biri geldiğinde geri çevirmezdim. Borcunu veremeyecek durumda olanların borcunu affederdim.

Yüce Allah, meleklerine,

– Bu adamı serbest bırakın, onu affettim! Biz, affetmeye kulumuzdan çok daha fazla lâyığız, buyurdu.

Evet dünyada mü'minlere yardımcı olup, sıkıntısını giderenlere, Yüce Allah da hesap gününde böyle şefkatli davranıyor ve onların sıkıntılarını gideriyordu.

CENNETİN ALT KATINDAKİ ADAM

Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed Aleyhisselâtü Vesselâm şöyle buyurmuşlardır.

– Ben, cehennemden en son çıkıp, cennete en son girecek olan kimseyi biliyorum. O cehennemden sürünerek çıkacak.

Yüce Allah, o kuluna,

– Git de cennete gir, buyurur.

O kişi cennete varınca, kendisine öyle gelir ki, cennet tamamen dolmuş ve kendisi için yer kalmamıştır.

Bunun üzerine,

– Ey Rabbim! Cenneti tamamen dolmuş buldum, der.

Yüce Allah:

– Dünyadaki padişahlardan birinin mülküne benzeyen bir mülke kavuşmak istemez misin, diye sorar. O da,

– İsterim Rabbim, cevabını verir.

Yüce Rabbimiz:

– İşte ona benzeyen bir mülk senindir, buyurur. Bunun bir katı, bir katı daha, bir katı daha kendisine verilir.

Beşincide o adam,

– Ey Rabbim! Daha azını isteyip razı olmuşken, buna daha çok sevindim, der.

Yüce Allah buyurur ki,

– İşte bunlar senindir. Bunun on katı da senindir.

Ayrıca gözünün hoşlandığı, canının çektiği her şey senindir.

Bunun üzerine o kimse yine,

– Ey Rabbim! Daha azına razı olmuşken, buna daha çok razı oldum, der.

O zaman Hazreti Mûsâ Aleyhisselâm Rabbine,

– Ey Rabbim! (Cennetteki derecesi aşağı olan kimse böyle ise) makamı en yüksek olan nasıldır, diye sordu.

Yüce Allah :

– Onlar seçtiğim kullardır. Onlar için, fidanlarını kendi kudretimle diktiğim ve başkalarının görmemesi için kapılarını mühürlediğim bahçeler hazırladım. Onlara hazırlanmış nimeti, hiç bir göz görmedi, hiç bir kulak işitmedi ve hiç bir insan gönlünden, hayalinden geçirmedi, buyurdu.

SABRET ANNECİĞİM

Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed Aleyhisselâmın yaşadığı dönemden çok önceleriydi. Ülkenin birinde zalim bir kral hüküm sürüyordu. Kralın hizmetinde bulunan bir sihirbaz vardı.

Sihirbaz yaşlanınca, krala şöyle dedi,

– Ben artık çok yaşlandım. Bana bir erkek çocuk bul da ona sihir yapmayı öğreteyim. Ben ölürsem yerime onu çalıştırırsınız.

Kral, sihir öğretmesi için, sihirbaza bir erkek çocuk gönderdi. Bu çocuk her gün evinden çıkıp sihirbazın yanına gidiyordu. Çocuğun geçtiği yolun üzerinde de bir rahip yaşıyordu. Bu rahip onun dikkatini çekmişti.

Çocuk, bir gün râhibin yanına uğradı ve onun konuşmalarını dinledi. Râhibin konuşması, çocuğun hoşuna gitti. Artık sihirbazın yanına giderken mutlaka râhibe de uğruyor, yanında bir süre oturup, onu dinliyordu.

Sihirbaz bir gün, yanına gelen bu çocuğu geç kaldığı için dövdü. Çocuk da sihirbazı râhibe şikâyet etti. Rahip ona sabrı tavsiye etti.

Aradan yıllar geçti. Çocuk büyüdü, terbiyeli ve edepli bir delikanlı oldu.

Yüce Allah, bu gencin kalbine güçlü bir iman yerleştirmiş, ahlâkını güzelleştirmişti. Çevresindeki kötülükler onu doğruluktan alıkoymamıştı. Çünkü Allah onu muhafaza etmiş, hidayete erdirmişti. Delikanlı bu şekilde sihirbazın yanına gidip gelirken yolda büyük bir canavara rastladı. Canavar, insanların rahat bir şekilde hareket etmesine engel oluyordu.

Delikanlı kendi kendine,

– Bugün, sihirbazın mı yoksa râhibin mi Allah katında üstün olduğunu anlayacağım, diye mırıldandı.

Sonra eline bir taş aldı.

– Ey Yüce Allah'ım! Eğer râhibin yaptığı iş sana sihirbazınkinden daha sevimli ise şu hayvanı öldür de insanlar rahat etsinler, dedi. Sonra taşı, canavara fırlatınca canavar oracıkta ölüverdi. İnsanlar rahatça yollarına devam ettiler. Delikanlı gelip bu yaşadıklarını râhibe anlattı.

Rahip ona,

– Evet! Bugün sen, benden daha üstünsün! Görüyorum ki yüce bir mertebedesin. Ancak sen bir imtihan geçireceksin. İmtihan olurken, sakın benden bahsetme, dedi.

Delikanlı, doğuştan kör olanları, alaca hastalığına yakalananları, tedavi etmeye, Allah'ın izni ve yardımıyla insanların daha bir çok hastalıklarına şifalar bulmaya başlamıştı.

Bu iyi kalpli ve cesur gencin ününü, kralın, gözleri kör olan bir arkadaşı duydu. Bir çok değerli hediyeler alarak onun yanına geldi.

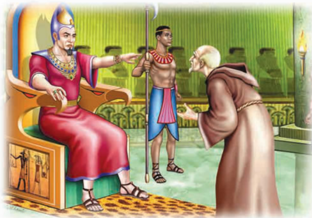
– Eğer beni tedavi edersen, şu hediyelerin hepsi senindir, dedi.

Delikanlı:

– Ben kimseyi iyileştiremem. Şifayı veren sadece Allah'tır. Eğer Allah'a inanırsan, sana şifa vermesi için dua edeceğim. O da inşaallah şifa verir, dedi.

Adam hemen Yüce Allah'ın varlığına birliğine bütün samimiyetiyle iman etti. Allah da ona şifa verdi.

Adam bundan sonra gözleri görür hâlde kralın huzuruna çıktı. Eskiden olduğu gibi yine kralın yanına oturdu.

Kral:

– Gözünü sana kim geri verdi, diye sordu.

Adam:

– Rabbim geri verdi onları, dedi.

Kral:

– Senin, benden başka bir Rabbin mi var, dedi.

Bunun üzerine adam,

– Benim de senin de Rabbimiz Yüce Allah'tır, cevabını verdi.

Kral, adamı tutuklatıp, ona işkence ettirdi. Adam, gözünü tedavi edip görmesini ve Allah'a iman etmesini sağlayan delikanlının adını söylemek zorunda kaldı. Delikanlıyı kralın huzuruna getirdiler.

Kral, bu gence:

– Ey oğul! Senin sihrin, körlerin gözünü açacak, alaca hastalığını tedavi edecek bir dereceye ulaşmış. Neler neler yapıyormuşsun, dedi.

Delikanlı:

– Ben kimseyi tedavi etmiyorum, sadece iyileşmeleri için Rabbime dua ediyorum. Şifayı veren, insanları iyileştiren Allah'tır, dedi.

Kral, onu da tutuklatıp işkence etmeye başladı. Kendisine yapılan işkencelere dayanamayan delikanlı, râhibin adını söyledi.

Rahip de kralın huzuruna getirildi ve ona,

– Dininden dön! Aksi hâlde öleceksin, denildi. Rahip, dininden dönmedi. İnancında direndi. Hemen bir testere getirildi. Râhibin başının ortasına konuldu. Rahip, testereyle ortadan ikiye bölündü ve her iki parçası da yere düştü. Sonra delikanlı getirildi.

Ona da,

– Dininden dön, denildi. O da dininden dönmedi. Kral onu adamlarına teslim etti.

– Onu falan dağa götürün. Dağın tepesine kadar çıkarın. Zirveye ulaştığı zaman tekrar, dininden dönmesini söyleyin. Dönerse ne âlâ, eğer dininden dönmezse, onu dağdan aşağıya atın, dedi.

Kralın adamları, delikanlıyı alıp dağa gittiler.

Delikanlı:

– Allah'ım! Bunlara karşı bana yardım et, diye dua etti.

Bunun üzerine, Yüce Allah'ın emriyle dağ sarsılmaya başladı. Kralın adamlarının hepsi dağdan aşağıya yuvarlandılar. Yüce Mevlâ, kendisine dost olan bu genci muhafaza etti. Delikanlı yürüyerek, kralın yanına geldi.

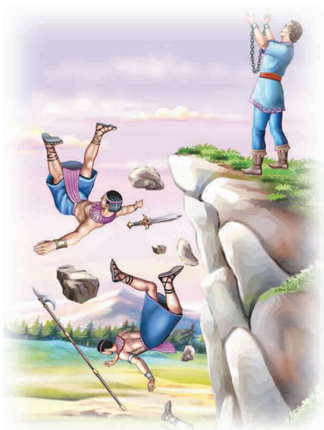
Kral:

– Adamlarıma ne oldu, dedi.

Delikanlı:

– Allah, onlara karşı bana yardım etti, dedi.

Kral, bu durumdan hiç ders almadı. Zulmünü sürdürerek, delikanlıyı tekrar adamlarına teslim etti.

– Bunu bir gemiye bindirin. Birlikte denizin ortasına kadar gidin. Dininden dönerse onu geri getirin. Eğer dininden dönmezse onu denize atın, dedi. Söylendiği şekilde kralın adamları, delikanlıyı alıp götürdü.

Delikanlı orada,

– Ey Büyük Allah'ım! Onlara karşı bana dilediğin şekilde yardım et, diye dua etti. Bütün duaları işitip cevap veren Yüce Allah, o anda bir fırtına çıkardı. Zalim krala hizmet eden adamların gemisi alabora olup battı. Gemidekiler de boğuldular. Delikanlı bu fırtınalı havada Allah'ın izniyle yüzerek sahile çıktı. Daha sonra tekrar kralın yanına geldi.

Kral bu gence,

– Adamlarıma ne oldu, diye sordu.

Delikanlı:

– Allah, onlara karşı bana yardım etti. Benim isteğimi yapmadıkça, sen beni öldüremeyeceksin inşaallah, dedi.

Bunun üzerine zalim kral tekrar sordu.

– Peki söyle bakalım istediğin nedir?

Kalbi Allah sevgisiyle dopdolu olan delikanlı,

– İnsanları geniş bir düzlükte toplayacaksın. Beni bir kütüğe bağlayacaksın. Sadağından (okluğundan) bir ok alacaksın. Sonra oku yayın ortasına yerleştirip, herkesin duyacağı şekilde "Bu delikanlının Rabbinin adıyla!" diyerek oku bana atacaksın. İşte bunu yaparsan beni öldürürsün, dedi.

Bu genç, Allah'ın yüce adının duyulması ve insanların O'na inanması için canını seve seve vermek istiyordu. Bir kişinin bile Allah'a iman etmesi bile bütün dünya nimetlerinden tatlı geliyordu ona.

Kral, halkı hemen bir düzlükte topladı. Delikanlıyı bir kütüğe bağladı. Sadağından bir ok aldı. Oku, yayın ortasına yerleştirdi. Besmeleyi okumadı. Ağzını hareket ettirerek besmele çekiyor gibi yaptı ve oku fırlattı. Ok delikanlının bağlı olduğu kütüğe çarptı.

Genç adam krala,

– Samimi olarak Allah'ın adını anmadın. Herkesin duyacağı şekilde besmele çekerek yeniden oku atmalısın, dedi.

Kral, bir ok daha alarak yayına yerleştirdi.

Sonra yüksek sesle,

– Delikanlının Rabbinin adıyla, diyerek oku

fırlattı. Ok, gencin şakağına isabet etti. Genç adam elini, okun saplandığı yere koydu ve şehit olarak Allah'ın rahmetine kavuştu.

Orada bulunan insanlar, gördükleri karşısında öyle heyecanlandı ve öyle duygulandı ki...

Gerçeği görerek hep birden,

– Delikanlının Rabbine biz de iman ettik, dediler. Halk bu sözü üç kere tekrar etti.

Kralın adamları, krala,

– Efendim, ne emredersiniz? Vallahi korktuğunuz başınıza geldi. Halk, delikanlının Rabbine iman etti, dediler. Kral, hemen yolların başlarına hendekler kazdırdı. Hendeklerin içlerine ateşler yaktırdı.

Kral:

– Kim dininden dönmezse, onu bu ateşe atın, dedi.

Zalim kralın bu istekleri hemen yerine getirildi. Ateşe atılacaklar arasında, kucağında henüz konuşamayacak kadar küçük çocuğu olan bir kadın da vardı. Bu mazlum kadın, Allah'a gönülden iman etmişti. Krala göre onun da diğer iman edenlerin de tek suçu buydu zaten: Yerlerin ve göklerin tek hâkimi

olan Hazreti Allah'a inanmak ve O'na bağlanmak... Kucağında yavrusuyla birlikte getirilen bu kadın, ateşe çocuğu ile birlikte düşmekten çekinmişti. Yüce Allah'ın anne kalbine yerleştirdiği şefkatten dolayı, kendi canından ziyade yavrusunu düşünüyordu.

Tam bu sırada, Allah'ın izniyle kadının kucağındaki minik çocuk konuştu,

– Anneciğim! Sabret, zira sen hak üzeresin ve dosdoğru yoldasın, dedi.

ALLAH'IN SEVGİSİNİ KAZANMAK

Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed Aleyhisselâm haber veriyor.

Aziz ve Celil olan Yüce Allah, kıyamet gününde bazı insanlara şöyle seslenecek.

– Ey Âdemoğlu! Hastalandım, beni ziyaret etmedin!

Kul diyecek ki.

– Ey Rabbim! Ben Seni nasıl ziyaret edeyim? Sen

ki âlemlerin Rabbisin! Hastalanmaktan uzaksın, münezzehsin.

Yüce Allah, elbette hastalanmaktan uzaktır. Ancak önemli bir meseleye dikkat çekmek için böyle buyuruyor ve o kuluna,

– Ey Âdemoğlu! Bilmez misin falanca kulum hastalandı. Ancak sen onu ziyaret etmedin. Bilmez misin onu ziyaret etseydin, yanında Benim hoşnutluğumu bulacaktın, diyor.

Bazılarına da,

– Ey Âdemoğlu! Senden yiyecek istedim, fakat sen beni doyurmadın, diye dikkat çekince o kul diyecek ki,

– Ey Rabbim! Ben Seni nasıl doyururum? Sen ki âlemlerin Rabbisin! Acıkmaktan uzaksın. Yemeye, içmeye ihtiyacın yoktur.

Âlemlerin Rabbi Yüce Allah o kuluna hitaben,

– Benim kullarımdan biri aç kalmıştı. Senden yiyecek istedi ama sen vermedin. Bilmez misin sen ona yiyecek verseydin, Benim sevgimi, Benim rızamı ve hoşnutluğumu kazanacaktın, buyurur.

Bazılarına da,

– Ey Âdemoğlu! Ben senden su istedim, fakat sen Bana su vermedin!

Kul diyecek ki,

– Ey Rabbim! Nasıl olur? Sen ki âlemlerin Rabbisin! Hiçbir şeye ihtiyacın yoktur.

Yüce Allah:

– Ey insanoğlu! Kullarımdan birinin suya ihtiyacı vardı. Sen ona su vermedin. Bilmez misin sen ona içecek verseydin, o davranışta Benim rızamı, hoşnutluğumu bulacaktın!

Âlemlerin Rabbi Yüce Allah, hastalanmaz, acıkmaz, susamaz... O'nun hiçbir şeye ihtiyacı yoktur ve her varlık O'na muhtaçtır. Fakat Allah, hastaları ziyaret edeni, aç kalan kimseleri doyuranı, susayanlara su vereni, muhtaçlara yardım edeni çok sever. Bu gibi güzel davranışları sergileyenler, Allah'ın sevgisini kazanmanın huzur ve mutluluğunu yaşarlar.

YAĞMURUN GİDECEĞİ ADRES

Adamın biri yolculuk yaparken, susuz tarlaların olduğu yerlerden geçiyordu. Bir ara havada bir bulut belirdi.

O sırada adam, şöyle bir ses işitti,

– Falanca kişinin tarlasını sula!

Ses yukarıdan geliyordu. Bu sırada tarlası sulana-

cak bir kişinin adı söyleniyordu. Adam bu ilginç sese şaşırdı ve merak içinde kaldı. Kafasını yukarı kaldırdı. Sadece bir bulut vardı. Acaba bu ses kimindi? Etrafına iyice bakındı. Gözüyle çevreyi dikkatlice taradı. Ancak çevrede hiç kimse yoktu. Başını tekrar yukarı kaldırıp baktı. Bulut yavaş yavaş ilerliyordu.

Merakı iyice artan adam, ister istemez bulutu takip etmeye başladı. Bulut, kayalık bir yere gelince durup, suyunu boşalttı. Sadece bu kayaların bulunduğu yere bolca yağmur yağdı.

Yolculuk yapan adam, hayretler içinde sadece kayalık bölgeye yağan bu yağmuru seyretti. Sonra oradaki suyun hepsi akarak bir yol buldu ve ilerlemeye başladı. Yağmur sularından âdeta küçük bir su kanalı oluşmuştu. Adam, merakla ve heyecanla suyun aktığı yolu takip etti. Sanki bu akan su onu belli bir adrese götürüyordu. Bir süre sonra, hemen az ileride bir adam gördü. Bu adam, elindeki küreğiyle akan yağmur sularını yönlendirip, bahçesini suluyordu.

Yolcu, hemen gidip bu adama selâm vererek ismini sordu. Adamın ismi, yağmur yağmadan önce duyduğu ismin aynısıydı.

Tarla sulayan adam, biraz aceleyle isminin sorulmasına şaşırmıştı.

Oldukça sakin bir sesle yolcuya,

– Ey Allah'ın kulu, adımı neden sordun?

Yolcu:

– Az önce buradan geçiyordum. Birden yukarılardan geldiğini sandığım bir ses işittim. Bu ses buluta şöyle diyordu: "Falanca adamın tarlasını sula!" İşittiğim isim, senin ismindi. Hayret doğrusu! Gerçekten de sonunda bulutun bütün suyu senin tarlaya geldi. Bunda Allah'ın bir hikmeti var. Çok merak ettim, sahi sen bu tarlanın ürününü ne yapıyorsun?

Tarla sahibi:

– Mademki sordun, söyleyeyim. Bu tarlanın ürününü üç parçaya bölüyorum. Önce, üçte birini sadaka olarak ihtiyacı olan akraba ve komşularıma dağıtıyorum. Üçte birini gelecek yıl için tohum olarak bırakıyorum. Diğer üçte birini de evimin, çocuklarımın ihtiyaçları için ayırıyorum, dedi.

ARKADAŞ ZİYARETİ

Bundan binlerce yıl evvel, güzel huylu genç bir adam başka bir memleketteki çok sevdiği arkadaşını ziyaret etmek istedi. Sabahın ilk ışıklarıyla yola çıktı.

Ağaçların çiçek açtığı, kuşların cıvıl cıvıl öttüğü, güllerin burcu burcu koktuğu bir ilkbahar mevsimiydi. Arılar ve kelebekler çiçekten çiçeğe konuyor, bülbüller âdeta bahar şarkıları söylüyorlardı. Genç adam, yolda giderken, çevresindeki bu güzellikleri doyasıya seyrediyor, yer yer duygulanıyor ve hatta gözleri do-

luyordu. Bir ara, "Allah'ım bunca varlığı ne kadar da mükemmel yaratıyorsun! Her şey yerli yerinde ve çok düzenli. Sen ne büyük bir Sanatkârsın ve Senin eserlerin ne kadar güzel böyle..." gibi düşünceler geçti zihninden.

Çevresindeki varlıkların ve hadiselerin ahengi, güzelliği bu genç adamı âdeta büyülemişti. Tabiatı canlı bir kitap gibi görüyordu bu delikanlı. Allah'ın kudret kalemiyle yazdığı tabiat kitabını okumanın ve anlamanın mutluluğunu yaşıyordu doyasıya.

Genç adam, bu duygu ve düşüncelerle yoluna devam ederken, birdenbire karşısına esrarengiz bir adam çıktı. Sanki şimdiye kadar gördüğü insanlardan çok farklıydı. Gencin gördüğü bu adam, aslında insan şekline girmiş bir melekti.

Melek, adama sordu,

– Nereye gidiyorsun?

Adam:

– Şu karşı köyde bir arkadaşım var. Onu ziyarete gidiyorum.

Adam kılığındaki melek,

– Arkadaşın sana büyük bir iyilik yapmış olmalı.

Ona teşekkür borcunu ödemeye gidiyor olmalısın, deyince genç bütün samimiyetiyle şöyle cevap verdi,

– Hayır! Senin söylediğin gibi ona teşekkür borcum yok! Onu Allah için seviyorum. Onu gördüğümde Rabbimi hatırlıyorum ve içime bambaşka bir huzur doluyor. Sadece Allah rızası için onu ziyarete gidiyorum.

Bu söz üzerine, insan şekline girmiş melek şöyle dedi,

– Ben, Allah'ın sana gönderdiği bir elçiyim. Nasıl sen arkadaşını Allah için seviyorsan, bil ki Allah da seni seviyor.

TALİHLİLER

Allah'ın, yeryüzünde dolaşıp O'nun adını ananları araştıran melekleri vardır. Bu melekler, Yüce Allah'ı zikreden bir topluluğa rastlarlarsa, birbirlerini "Aradığınıza gelin!" diye çağırırlar. Hepsi gelip, onları kanatlarıyla kuşatarak dünya semasına kadar arayı doldururlar. Allah, onları en iyi bilen kendisi olduğu hâlde, meleklere sorar,

– Kullarım ne diyorlar? Ne yapıyorlar?

Melekler büyük bir edeple,

– Ey Rabbimiz, kulların "Sübhanallah" diyerek

Seni tesbih ediyorlar. "Allahuekber" deyip Sana tekbir okuyorlar. Senin eserlerini tefekkür ediyor ve Senin isimlerini okuyorlar. Senin birliğini ve büyüklüğünü anlatıyorlar. "Elhamdulillah" diyerek Seni övüyor ve Sana şükrediyorlar.

Kullarının her hâlini herkesten iyi bilen Rabbimiz, meleklerine sormaya devam eder.

– Onlar beni gördüler mi?

Melekler de,

– Hayır, görmediler ya Rabbi, der.

– Ya görselerdi ne yaparlardı?

Melekler:

– Eğer Seni görselerdi, ibadette çok daha ileri giderler, adını daha çok zikreder, daha fazla kulluk ederlerdi ya Rabbi, der.

Yüce Allah tekrar sorar.

– Onlar Benden ne istiyorlar?

Melekler cevap verir.

– Senden, cennetini istiyorlar ya Rabbi.

Yüce Mevlâ'mız yine sorar.

– Cenneti gördüler mi onlar?

– Hayır, görmediler ya Rabbi, der melekler.

Yüceler Yücesi Rabbimiz,

– Ya görselerdi ne yaparlardı?

Melekler:

– Eğer görselerdi, cennet için daha çok hırs gösterirler, onu daha da ısrarla ister ve daha çok ilgi gösterirlerdi, der.

Her şeyi bilen ve gören Rabbimiz, meleklerine sorar.

– Onların korkup da bana sığındıkları şey nedir?

– Ey Rabbimiz, cehennemden sana sığınıyorlardı, der melekler.

Yüce Allah buyurur ki,

– Cehennemi gördüler mi onlar?

– Hayır görmediler ya Rabbi, der melekler.

– Ya görselerdi ne yaparlardı, buyurur Yüce Mevlâmız.

– Eğer cehennemi görselerdi, ondan daha çok korkar ve daha şiddetli kaçınırlardı, diye cevaplar melekler.

Bunun üzerini Rabbimiz şunu söyler.

– Siz şahit olun, Ben o kullarımı affettim! Gece

gündüz Beni anan, Beni anlatan, Benim rızamı kazanmak için bir araya gelen kullarımı bağışladım.

Meleklerden biri der ki,

– Ya Rabbi, onların arasında falanca günahkâr kul da vardı. Onlardan değildi ve oraya başka bir maksatla uğramıştı. Aralarına oturuverdi, deyince Merhameti Sonsuz Rabbimiz şöyle buyurur.

– Onu da affettim! Çünkü onlar öyle bir topluluktur ki onların arasında bulunan talihsiz olmaz. Onlarla oturup kalkan ve onların arasında bulunanlar da onlara benzerler.

EN BÜYÜK KEFİL

Ticaretle uğraşan bir adam, iş için uzak memleketlere gidecekti. Ancak bir miktar paraya ihtiyacı vardı. Bu amaçla önce arkadaşlarının yanına gitti. Durumunu onlara anlattı ve onların birinden bin dinar borç para istedi.

Borç istediği kişi,

– Bana şahitlerini getir. Onların yanında sana parayı vereceğim. Onlar da şahit olsunlar, dedi.

Borcu isteyen adam,

– Şahit olarak Allah yeter, dedi.

Bu samimi söz, borç verecek adamı etkilemişti. Ancak işini sağlama bağlamak için bir kefil istemeyi düşündü. Çünkü kefil, ödenmeyen borçları ödemeyi kabul eden kişiydi. Herkese kefil olunmayacağını ve herkesin de kolay kolay kefil bulamayacağını çok iyi biliyordu.

Bu düşüncelerle,

– Öyleyse bana kefil getir, dedi.

Borç isteyen adam samimiyetle,

– Kefil olarak Allah yeter, dedi.

Borç verecek olan kişi, borç isteyen adamın Allah'a bağlılığını hissetti. Kendisinin de bu konuda Allah'a güveni tamdı.

Onun sözünü tasdik ederek,

– Doğru söyledin, dedi. Belli bir süre sonra geri almak üzere bin dinar gibi yüklü bir parayı verdi.

Borç parayı alan adam, samimi duygularla Yüce Allah'ı hem şahit hem de kefil olarak göstermişti. Bir süre sonra ticaret amacıyla deniz yolculuğuna çıktı. Gittiği ülkede yapması gereken işlerini tamamladı. Sonra borcunu zamanında ödeyebilmek için gerekli parayı hazırladı. Geri dönebilmek için, bir gemi aradı, fakat bulamadı.

Borçlu adam verdiği sözü mutlaka tutmak istiyordu. Bu mevzuda oldukça hassastı. "Acaba şimdi ne yapsam!" diye düşünüyordu. Allah'ın izniyle bu adamın aklına ilginç bir fikir geldi. Düzgün bir ağaç parçası aldı ve içini oydu. Bin dinarı ve borç aldığı adama yazdığı bir mektubu, açtığı bu oyuğa yerleştirdi. Sonra oyuğun ağzını güzelce kapattı. Âdeta küçük bir sandık oluşturmuştu.

Daha sonra onu denizin kenarına getirip,

– Ey Allah'ım! Biliyorsun ki ben o kişiden bin dinar borç aldım. Benden şahit istediğinde, "Şahit olarak Allah yeter." demiştim. O da senin şahitliğine razı oldu. Benden kefil isteyince, "Kefil olarak Allah yeter." demiştim. O da senin kefilliğine razı oldu. Sen çok iyi biliyorsun ki geri dönüp ona borcumu zamanında verebilmek için bir gemi aradım, bulamadım. Şimdi o parayı Sana emanet ediyorum Rabbim! Bu konuda bana yardım et, dedi.

Bu duadan sonra adam, içinde bin dinar bulunan ağaç parçasını denize attı. Bu ağaç parçası deniz yüzeyinde ilerleyerek, bir müddet sonra gözden kayboldu. Adam da oradan ayrıldı ve memleketine gitmek için tekrar gemi aramaya başladı.

Bu arada borç veren kişi de parasını getirecek gemiyi bekliyordu. Bir gün akşama kadar bekledi ama beklediği gemi gelmedi. Bunun üzerine beklemekten vazgeçip tam evine dönüyordu ki, denizin kenarında ilginç bir odun parçası gördü. Allah'ın bir lütfu olarak, bu odun parçası onun ilgisini çekmişti. Onu denizden aldı ve şöyle bir inceledi. Bu irice ağaç parçasını evine yakacak olarak götürmeye karar verdi. Evine döndüğünde onu kırıp, daha sonra kullanmak için diğerlerinin yanına yerleştirmeyi düşündü.

Ağaç parçasını alan adam, akşamüzeri evine geldi. Bu ağacı kırdığında içindeki parayı ve mektubu gördü. Mektubu okuduğunda, hayretler içinde kaldı. Mektup, borç verdiği adamdan geliyordu ve kendisine hitaben yazılmıştı.

Bir süre sonra borç alan kişi gurbetten döndü. Daha önce bir ağacın oyuğuna yerleştirip denize attığı dinarları hesaba katmıyordu. Bin dinarı yanına alıp, alacaklının evine gitti. Ona,

– Zamanında gelip paranı ödeyebilmek için gemi aradım. Ancak bundan önce gelen bir gemi bulamadım. Borcumu zamanında ödemeye çalıştım. Geciktiğim için kusura bakma, dedi.

Alacaklı:

– Sen bana daha önce bir şey göndermiş miydin, diye sordu.

Borçlu adam:

– Ben sana, daha önce buraya gelen bir gemi bulamadığımı söyledim, dedi.

Alacaklı:

– Yüce Allah, senin ağaç parçası içinde gönderdiğin parayı bana ulaştırarak, borcunu ödedi. İkinci defa ödemek istediğin bin dinar sende kalsın, dedi.

YÜZ KİŞİYİ ÖLDÜREN ADAM

Adamın biri, öfkesine yenik düşerek hayatı boyunca bir sürü kötü olaya karışmıştı. Ne yazık ki bu olaylarda isteyerek ya da istemeyerek toplam doksan dokuz kişiyi öldürmüştü.

Günün birinde bu adam, içinden gelen sesi dinledi ve işlediği cinayetlerden pişmanlık duymaya başladı. Bu durumdan sürekli rahatsız oluyor, vicdan azabı çekiyordu. Yaptıklarından dolayı çok büyük pişmanlık duydu. "Acaba, tövbe etsem kabul olur mu?" diye düşünmeye başladı. Çevresindeki insanlara durumu anlattı.

Arkadaşları da ona,

– Falan yerde bir rahip var. Tövbenin kabul edilip edilmeyeceğini ona sor. O, sana yardımcı olur, dediler.

O katil adam, kendisine tarif edilen yere gidip rahibi buldu. Ona,

– Doksan dokuz kişiyi öldürdüm. Ancak çok pişmanım, tövbe etmek istiyorum, dedi.

Rahip, bilgisiz ve yetersiz biriydi. Allah'ı hakkıyla bilemiyor, O'nun isim ve sıfatlarını tam olarak idrak edemiyordu. Onun tövbesini Allah'ın kesinlikle kabul etmeyeceğini söyledi. Bu duruma iyice sinirlenen adam, bunalıma girdi. Öfkesine hakim olamayıp rahibi de öldürdü. Böylece, öldürdüğü adamların sayısı yüze ulaştı. Fakat, içindeki pişmanlık duygusu daha da arttı. Tekrar araştırmaya başladı. Ona bir din ve ilim adamının yerini tarif ettiler.

Kalbi pişmanlık ateşiyle yanan adam, tarif edilen âlimin yanına gitti. Ona yüz kişiyi öldürdüğünü, ancak pişman olup, tövbe etmek istediğini söyledi. Kendisi için tövbe imkânının olup olmadığını sordu.

İlim adamı ona,

– Evet vardır. Sen günahlarına pişman olarak

Allah'a yöneldiğinde buna kim engel olabilir ki? Tövbe et, Yüce Allah'ın affetmeyeceği günah yoktur. Yeter ki artık bu hatalarını bir daha tekrarlama, kötülükleri tamamen terket. Ayrıca, yaşadığın ve günah işlemiş olduğun bu şehirden ayrıl. Buradan, Allah'a ibadet edenlerin çok olduğu falanca köye git. Orada Allah'a ibadet eden, güzel insanlar göreceksin. Onların yanına git, onlarla arkadaşlık et ve Allah'a ibadet et, dedi.

Adam, vakit kaybetmeden hemen âlim kişinin ona tavsiye ettiği köye gitmek üzere yola çıktı. Yüz kişiyi öldüren bu adam, tövbesinde çok samimiydi. Âdeta kötülükten iyiliğe, günahtan tövbeye doğru göç ediyordu. Ancak yolun yarısına varınca ölüm meleği geldi ve adamın ruhunu aldı. Adam ölünce azap melekleri ve rahmet melekleri oraya geldiler. Bir taraftan rahmet melekleri, diğer taraftan da azap melekleri onu almak istediler.

Azap melekleri,

– Bu adam bizimdir. Hayatında iyilik yapmadı. Ayrıca yüz kişinin de katilidir, dolayısı ile cehennemliktir, dediler.

Rahmet melekleri ise,

– Bu adam tövbe etti. Bütün kalbiyle, en samimî

duygularla Allah'a yöneldi. Öyleyse bu adamı biz almalıyız, dediler.

Onlar böyle çekişirken, insan suretinde başka bir melek yanlarına geldi. Melekler onu hakem tayin etti.

Hakem olan melek onlara,

– Onun yola çıktığı yer ile şimdi gitmeye çalıştığı yer arasını ölçün. Çıktığı yere yakınsa azap melekleri, gitmek istediği yere yakınsa rahmet melekleri alsın, dedi.

Aslında bu adam, eski köyüne daha yakındı. Ancak, dilerse uzağı yakın, yakını da uzak eden merhameti sonsuz Yüce Allah'ın emriyle, gitmekte olduğu yolun uzaklığı kısaldı. Melekler yolun uzunluğunu ölçtü. Sonunda bu adamın vefat ettiği yerin, gitmekte olduğu köye daha yakın olduğu anlaşıldı. Onu hemen Rahmet melekleri aldı. Böylece, Allah'ın merhametine, affına mazhar olan adam, o köy halkından sayıldı.

PAYLAŞILAMAYAN ÇOCUK

Hazreti Davut Aleyhisselâm zamanında yaşayan, birbiriyle arkadaş iki kadın vardı. Bu kadınların, birbirine çok benzeyen birer küçük çocukları vardı. İkisi de çocuklarını yanına almış, birlikte diğer köydeki pazar yerine gidiyorlardı. Gidecekleri yer biraz uzak ve yol da çok ıssızdı. Aslında böyle yalnız ve korumasız olarak yola çıkmamaları gerekiyordu. Ancak başka kimseleri de yoktu.

Bir süre gittikten sonra hem yorulmuş hem de susamışlardı. Bu yüzden bir kuyu başında durdular. Kana kana su içtiler. Dinlenmek için de bir müddet orada oturup sohbete başladılar. Bu arada çocuklar da kuyunun etrafında oynamaya başladılar.

İki minik, bir ara annelerinden uzaklaşmışlardı ki anîden gelen bir kurt çocuklardan birini kapıp kaçırdı. Bu olay nasıl olmuştu, nasıl gelişmişti? Bu duruma şaşıp kalan kadınların ikisi de ağlayıp feryat etti. Büyük bir üzüntü, korku ve şaşkınlık içindeydiler. Hemen diğer çocuğu alıp oradan uzaklaştılar. Kendilerini güvende hissettikleri bir yerde durdular. Her ikisi de hüngür hüngür ağlıyordu.

Çocuğu kurt tarafından kaçırılan kadın, duyduğu acının etkisiyle arkadaşına,

– Kurt senin çocuğunu kaçırdı, dedi.

Diğeri ise,

– Hayır, senin çocuğunu alıp gitti, dedi.

Bu iki kadın anlaşmazlığa düştüler. Aralarında bir tartışma başladı. Birlikte gidip, Hazreti Davut Aleyhisselâma birbirlerini şikâyet ettiler. Çocukların kime ait olduğuna dair, her ikisinin de şahitleri yoktu.

Hazreti Davut Aleyhisselâm, iki kadını da dinledikten sonra, yaşça büyük olan kadının lehine hüküm verdi. Yaşça küçük kadın, bu hükme razı olmadı.

Sonunda bu davayı Hazreti Davut Aleyhisselâmın oğlu Hazreti Süleyman Aleyhisselâma götürdüler.

Hazreti Süleyman, çocuğun kime ait olduğunu ortaya çıkarmak için,

– Bana bir bıçak getirin. Çocuğu ikiye böleceğim. Her iki kadına birer parça vereceğim, dedi.

Yaşı küçük olan kadın, çocuğun gerçek annesiydi. Çocuk kendisine verilmese de ona bir zarar gelmemesi için, öz evlâdına sahip olma hakkından vazgeçerek,

– Böyle yapma, Allah'ın rahmetine mazhar ol, çocuk onundur, dedi.

Hazreti Süleyman Aleyhisselâm bu cevap üzerine çocuğu, yaşı küçük olan kadına verdi.

KEL, KÖR VE ALACA TENLİ

Bir zamanlar güzel bir yaylada, birbirine komşu olarak yaşayan üç arkadaş vardı. Bunlardan biri alaca tenliydi. Bir çeşit cilt hastalığına yakalanmış, cildinin görünümü bozulmuştu. Diğerinin saçları tamamen dökülmüş ve kel olmuştu. Üçüncü arkadaşları ise âmâ idi, yani gözleri görmüyordu.

Bu arkadaşların üçü de oldukça fakirdi. Her bi-

rinin dağ başında küçük birer evi ve bahçesi vardı. Kimisi arpa buğday yetiştirir, kimisi dağdaki kuru odunları toplayıp satar, kimisi kümes hayvancılığı yapardı.

Kel olan saçlarına kavuşmak için, kör olan gözlerinin görmesi için, alaca tenli olan da cilt hastalığından kurtulmak için dua ediyordu. Yüce Allah, onların dualarını kabul etti. Üçünü de imtihan etmek için onlara, insan suretinde bir melek gönderdi.

Melek, nur yüzlü bir ihtiyar olarak görünüyordu onlara. Bu ihtiyar, önce alaca tenli adamı ziyaret etti. Bu sırada alaca tenli adam, evinin önündeki bahçesinde çalışıyordu. İnsan suretindeki melek, ona selâm verip yanına gelerek adamla bir süre sohbet ettikten sonra,

– En çok istediğin şey nedir, diye sordu.

Cilt hastalığına tutulan bu adam,

– Pürüzsüz bir cilt, güzel bir ten istiyorum. İnsanları benden tiksindiren bu hâlimin gitmesini arzu ediyorum, dedi.

Nur yüzlü bir ihtiyar görünümündeki melek adamın vücuduna elini sürdü. Adamın hastalığı ve çirkinliği birden gitti. Allah'ın izniyle güzel bir renk, pürüzsüz bir cilt sahibi oldu.

İhtiyar adam ona tekrar sordu.

– Hangi mala kavuşmayı seversin?

Adam:

– Bir deve sahibi olmayı çok isterim, dedi.

Allah'ın izniyle orada bir deve beliriverdi. İnsan suretindeki melek, bu adama ânında on aylık hamile deveyi verdi.

– Allah bunları sana bereketli kılsın, diye dua edip gözden kayboldu.

Alaca tenli adam bu olanlara hayret etti. Birdenbire güzel bir görüntüye kavuşmak, sonra bereketli bir devenin sahibi olmak onu çok sevindirdi.

Cenâb-ı Hakk'ın "nur yüzlü bir ihtiyar" suretinde gönderdiği melek, daha sonra saçları olmayan adamın yanına geldi. Ona da selâm verip hâlini hatırını sordu. Bir süre konuştuktan sonra,

– En çok istediğin şey nedir, diye sordu.

Bütün saçları dökülen bu adam,

– Dökülen saçlarıma tekrar kavuşmayı çok isterim. İnsanların beni hor görmeyeceği güzel bir görünüme kavuşmayı arzu ederim, dedi.

İnsan suretindeki melek, adamın keline ellerini

sürdü. Allah'ın takdiriyle adamın kelliği birden gitti. Güzel bir saça kavuştu.

Sonra bu ihtiyar misafir,

– En çok hangi malı seversin? Hangi mala sahip olmak istersin, diye sorunca, saçlarına yeniden kavuşmanın mutluluğu içinde,

– Sığırı, dedi adam. Doğrusu bir ineğim olmasını çok isterdim.

Allah, bu adam için bir inek yarattı.

Nur yüzlü ihtiyar hemen bu hâmile ineği ona hediye ederek,

– Allah bu sığırı sana bereketli kılsın, diye dua etti. Sonra da bereketli bir ineğe kavuşmanın sevincini yaşayan bu adamla vedalaşıp, gözden kayboldu.

İhtiyar misafir, bir süre sonra gözleri görmeyen adamın evine gitti. Bahçesinde el yordamıyla ufak tefek işlerini yapan kör adama selâm verdi. Adam, bu temiz simalı ihtiyarı göremiyordu, fakat sesinden bir misafirin geldiğini hissetti. Onun selâmını aldı ve misafire çok iyi davrandı. İlgi gösterip onunla sohbet etti.

Misafir olarak gelen ihtiyar ona sordu:

– En çok istediğin nedir?

Adam dualarında sürekli istemiş olduğu şeyi söyledi insan suretindeki bu meleğe,

– Allah'ın bana gözümü vermesini, insanları ve çevremdeki güzellikleri görebilmeyi çok isterim. Görmek ne büyük nimet. Bu nimetten ben de yararlanmak isterim, dedi.

Temiz simalı, güler yüzlü bir ihtiyar görünümünde olan melek, adamın yüzüne gözüne ellerini sürdü. Allah da adama gözlerini anında iade etti. Adamın gözleri hemen o anda açıldı. Görebilmenin sevincini yaşıyor ve Allah'a bol bol şükrediyordu.

Melek, komşularına sorduğu soruyu ona da sordu.

– En çok hangi malı seversin? Hangi hayvanların sahibi olmak istersin?

Adam:

– Koyun, dedi. Koyunlarım olmasını isterdim.

Güzel simalı ihtiyar misafir, Allah'ın ikramıyla, bu adama doğurgan bir koyun verdi. Sonra bu adamla da vedalaşarak oradan ayrıldı.

Bir süre sonra sığır ve deve yavruladı, koyun kuzuladı. Üçünün de hayvanları kısa zamanda bereketlendi. Birkaç yıl içinde birinin vadi dolusu devesi,

diğerinin pek çok sığırı, öbürünün de yüzlerce koyunu oldu.

Aradan uzun yıllar geçti. Yüce Allah, sağlık ve zenginlik nimetlerini bolca verdiği bu adamları imtihan etmeyi diledi. Aynı meleği insan suretine çevirerek, bir kez daha onların yanına gönderdi. Ancak bu defa melek, nur yüzlü bir ihtiyar suretinde değildi.

Allah bu meleği, önceleri alaca tenli olan adamın eski hâline çevimişti. Alaca tenli bir adam suretindeki melek, ilk ziyaret ettiği adamın yanına gitti.

Selâm verdi ve ona,

– Ben fakir bir yolcuyum, bineğim de yok. Çok yoruldum ve yola devam etme imkânım da kalmadı Şu anda başta Yüce Allah ve sonra senden başka bana yardım edecek kimse yok! Sana şu güzel rengi, şu güzel cildi ve bu kadar malı mülkü, zenginliği veren Allah'ın aşkına bana bir deve verebilir misin? Tâ ki onunla yoluma devam edebileyim, dedi.

Alaca tenli bir insan görünümündeki bu melek, aslında konuşmalarıyla adama bir şeyler hissettiriyordu. Adamın bu nimetlere sonradan kavuştuğunu, nimetleri verenin Yüce Allah olduğunu hatırlatıyor-

du. Bunun bir imtihan olduğunu dolaylı yoldan belirtiyordu. Üstelik adamın eski görünümüyle gelmesi, aslında ona verilen en büyük işaretti.

Adam nankörlük ederek,

– Olmaz öyle şey, onda nicelerinin hakları var. Her isteyene bir deve verseydik hâlimiz ne olurdu, dedi ve bu yolcunun yardım isteğini reddetti.

Melek de,

– Sanki seni tanıyor gibiyim! Sen eskiden alaca tenli, herkesin küçümsediği ve aşağıladığı, fakir birisi değil miydin? Daha sonra Allah sana sıhhat ve mal vermişti, dedi.

Ancak develerin sahibi olan zengin adam,

– Çok konuştun be adam. Bana bu mallar büyüklerimden miras kaldı, diyerek onu tersledi.

Yolcu ona,

– Eğer yalan söylüyorsan, Allah seni eski hâline çevirsin, dedi. Onu orada bırakarak ayrıldı.

Eskiden alaca tenli ve çok fakir olan adam, şimdi kendisinin önceki hâline bürünmüş meleği horlamış, aşağılamıştı. Allah ona sayısız nimetlerini vermişti, ama o Allah'ın muhtaç bir kuluna yardım etmiyor, üstelik onu azarlıyordu.

Melek biraz sonra da eskiden kel olan adamın yanına geldi. Allah'ın izniyle ona da onun eski hâlindeki kel birisi olarak göründü. Komşusuna söylediklerinin aynısını söyleyerek, yine yardım talep etti.

Yüzlerce sığırın sahibi olan bu zengin adam da önceki arkadaşı gibi, meleğin isteğini reddetti.

Melek buna da,

– Eğer yalancıysan, Allah seni eski hâline çevirsin, deyip, oradan ayrıldı.

Adalet ve hikmet sahibi Yüce Allah, nimetlerin şükrünü yerine getirmeyen bu kötü kalpli insanları, önceki durumlarına geri çevirdi. Onlar, sınavı kaybedenlerden oldular.

Bir süre sonra melek, önceden gözleri görmeyen adama uğradı. Buna da onun eski şekli üzere, yani bir âmâ olarak göründü ve önce selâm verip,

– Ben fakir bir adamım. Yolcuyum, yola devam etme takatim kalmadı. Bugün, evvel Allah sonra senden başka bana yardım edecek kimse yok! Sana gözünü iade eden Allah aşkına senden bir koyun istiyorum. Tâ ki yolculuğuma devam edebileyim, dedi.

Allah'ın ikramıyla gözlerine kavuşup zengin olan

adam, gözleri görmeyen bu yolcuya acıdı. Ayrıca kendisinin eski durumunu hatırlayıp, içinde bulunduğu nimetin değerini hissetti. Zihninden "Her geceyi kadir bil, her geleni hızır bil!" sözü geçti. Yüce Allah'ın, açılan elleri boş çevirmediğini hatırladı. Allah'ın sevgisini kazanmak için, lâyık olsa da olmasa da isteyenleri boş çevirmemek gerektiğini düşündü. Bu yüzden, Allah'a samimî teşekkürlerini bir defa daha ifade ederek ihtiyar yolcuya,

– Evet benim de gözlerim görmüyordu. Mevlâm

bana gözümü iade etti. Çok fakirdim, Yüce Rabbim bana mal mülk verip, beni zengin etti. Bu koyunlardan istediğini al, istediğini bırak! Vallahi, bugün Allah adına her ne alırsan, sana zorluk çıkarmayacağım, helâl olsun, dedi.

Gözleri görmeyen bir adam suretindeki melek de,

– Malın sana mübarek olsun! Teşekkür ederim, sağol. Arkadaşlarınla birlikte sizler Yüce Allah tarafından imtihan olundunuz. Rabbimiz, senin bu güzel davranışından razı oldu. Ancak diğer arkadaşların nimetin kıymetini bilemedi ve Allah'ın gazabına uğradı, dedi.

Bu üç adamdan en akıllısı Allah'tan gözlerinin görmesini ve koyun sürülerini istemişti. Allah'ın verdiği nimetlere yeterince şükrettiğinden, nimetler onun elinden alınmamış, Allah'ın izniyle daha da artmıştı. Kim bilir bu adamın yerine daha akıllı birisi olsaydı "Senin sevgini, Senin hoşnutluğunu istiyorum Rabbim! Bu bana yeter!" der, böylece en büyük nimete kavuşurdu. Peki bu adamın yerine siz olsaydınız Allah'tan neler isterdiniz acaba?

EMANET GERDANLIK

Bundan çok uzun yıllar önce, gece gündüz okuyup araştıran, "Abdullah Efendi" isminde bir âlim yaşardı. İnsanlar onu çok sever, merak ettikleri konuları sormak için sık sık ziyaret ederlerdi. O da kimseyi kırmaz, sorulan soruları cevaplamaya çalışır, elinden geldiğince çevresindekilere yardım ederdi. Abdullah Efendi, misafirleri çok sever, onlara ikramda bulunurdu. Yüzünden tebessüm eksik olmaz, herkese tatlı sözler söylerdi. Kimsenin hatırını kırmazdı.

Kalbinin ve evinin kapısı herkese açık olan Abdullah Efendinin huzurlu ve mutlu bir aile hayatı vardı. Herkes tarafından çok seviliyordu. Eşiyle ve çocuklarıyla birbirlerine saygıda kusur etmez, birbirlerini çok severlerdi. Hanımı ve çocukları da onun bilgisinden yararlanıp, kendilerini yetiştiriyorlardı. Evleri bir okul gibiydi.

Bu mutlu hayat devam edip giderken, bir gün Abdullah Efendinin çok sevdiği karısı vefat etti. Hanımının ölümüne öyle çok üzüldü ki bir odaya çekilip kapıyı arkadan kapattı ve yalnızlığa çekildi. Kimse yanına giremedi. Yemeden içmeden iştahı kesilmiş, huzuru bozulmuştu. Bu durum haftalarca böyle sürüp gitti.

Abdullah Efendinin bu hâlini, yakın akrabalarından bir kadın işitti. Bu akıllı kadın, daha önce Abdullah Efendinin bilgisinden yararlanmış, ondan çok şey öğrenmişti. Fakat bu defa Abdullah Efendinin evine, ona bir şeyler anlatmak, içinde bulunduğu durumdan onu kurtarmak için gidiyordu.

Oldukça zeki ve akıllı olan bu kadın, Abdullah Efendinin ziyaretine gitti. Önceden başsağlığı dilemiş, bu ailenin acısını paylaşmıştı. Şimdi Abdullah Efendinin sıkıntısına bir çare bulmak, onu rahatlat-

mak istiyordu. Daha doğrusu onu içinde bulunduğu gafletten kurtarmayı hedefliyordu.

Abdullah Efendinin evine gelen kadın, kapıda kendisini karşılayanlara,

– Benim bir meselem var, bizzat kendisine sormam lâzım, dedi. Halk oradan çekildi.

Kadın kapıda bekleyip,

– Mutlaka onunla görüşmem lâzım, diye ısrar etti.

Birisi Abdullah Efendiye seslendi,

– Burada yakın akrabalarınızdan bir kadın var, sizden bir şeyler sormak istiyor. "Mutlaka görüşmem, bizzat kendisine sormam lâzım." diyor.

Herkes gitti, kapıda sadece o kadın kaldı. Bir türlü kapıdan ayrılmıyordu.

Sonunda Abdullah Efendi,

– Ona müsaade edin, gelsin, dedi.

Kadın Abdullah Efendinin yanına gelince,

– Sana bir şey sormak için geldim, dedi.

Orada bulunanlar, bir kenara çekilmiş, merakla bu konuşmaları dinliyorlardı. Acaba Abdullah Beyin yakın akrabası olan bu kadın ne soracaktı?

Abdullah Efendi:

– Hoş geldin kardeşim. Bana soracakların varmış herhâlde. Sor bakalım, deyince kadın,

– Ben komşumdan idareten emanet bir gerdanlık almıştım, dedi. Onu bir müddet takındım. Sonra onu benden geri istedi. Bunu ona geri vereyim mi?

Bu ilginç soru karşısında,

– Elbette gerdanlığı istemek komşunun hakkı. Zaten emanet olarak almışsın, nasıl vermezsin? Elbette vermelisin, dedi Abdullah Efendi.

Kadın, ilginç sorularını sürdürdü,

– Ama o epey bir zaman benim yanımda kaldı. Ona iyice alıştım. Onu çok da sevdim, bir türlü ondan ayrılmak istemiyorum. Emanet de olsa gerdanlığı geri vermek gelmiyor içimden, geri vermesem olmaz mı, dedi.

Abdullah Efendi kadını ikna edercesine,

– Bu hâl senin, gerdanlığı onlara iâde etmeni daha çok gerektiriyor. Zira onu emanet olarak alalı çok zaman olmuş. Hemen vermelisin, deyince bu cevabı bekleyen kadın taşı gediğine koyarcasına,

– Allah iyiliğini versin Abdullah Efendi! Allah'ın

sana önce emanet edip, sonra senden geri aldığı şeye mi üzülüyorsun? O, verdiği şeye senden daha çok hak sahibi değil mi? Senin hanımın da sana emanet değil miydi, dedi.

Kadının bu sözleri Abdullah Efendiyi derin düşüncelere saldı. Böylece, her zaman nasihatleriyle insanları aydınlatıp onlara ders veren kişi, iyi bir nasihat almış oldu. İçinde bulunduğu hâlden Allah'a sığındı ve kendisine Allah tarafından emanet olarak verilen hanımının, asıl sahibi olan Allah'a döndüğünü kalben kabul etti. Ahirette bu emanetin kendisine tekrar verileceği, sevgili eşiyle tekrar buluşacağı ümidiyle yaşayıp, sıkıntılardan kurtuldu.

SÖZLÜK

edep:	Toplumun töresine uygun davranmak, ince ve saygılı olmak. Utanma duygusu
kara saban:	Toprağın altını üstüne getirmede kullanılan alet. Derine inemediği için toprağın altını üstüne yeterince getiremeyen ilkel saban. (Kara saban, eskiden tarlalarda öküz ve at gibi hayvanların gücünden yararlanarak kullanılıyordu.)
şevk:	Canlılık, istek, bir işi yapmaya çok hevesli olmak
vesile:	Sebep, bahane, aracı
dinar:	Yaklaşık olarak altın liranın dörtte biri olan eski para birimi
irade:	Bir şeyi yapıp yapmamaya karar verme gücü
maddî	
zenginlik:	Para, mal, mülk, eşya bakımından zenginlik
münezzeh:	Uzak olmak, nezih olmak. Sözü edilen eksiklik ve kusurdan uzak olmak
tahribat:	Zararlar, yıkımlar. Harap etmek, zarar vermek
kıyamet:	Dünyanın sonu, evrendeki düzenin alt üst edildiği gün. İnsanların Allah tarafından yeniden diriltilip hesaba çekildiği gün

mal mülk:	Bir insanın sahip olabileceği ev, araba, arazi, hayvan vs. maddi değeri olan varlıklar
manevî:	Gözle görülüp elle tutulmayan, ancak başka duyularla sezilen şeyler
hendek:	Geçmeye engel olacak biçimde uzunlamasına kazılmış derin çukur
tabiat:	Doğa. Çevredeki canlı cansız varlıkların tamamına verilen isim. İnsanların, ağaçların, kuşların, havanın, suyun, toprağın bütünü.
mazlum:	Zulme uğrayan, suçsuz yere kendisine eziyet edilen
kudret:	Güç, kuvvet... Allah'ın ezeli ve ebedî gücü, zenginliği
kefil:	Borçlu olan borcunu ödeyemediğinde veya bir kimse sözünü tutamadığında onun yerine bütün sorumluluğu üzerine alan kişi
rahip:	Hristiyanlarda, genellikle manastırda yaşayan din adamı
zalim:	Acımasız, haksız davranın, eziyet eden
nimet:	Allah'ın kullarına yaptığı maddî manevî iyilikler. Allah'ın bize verdiği sağlık, yiyecek, giyecek, inanç, güzel ahlâk, ilim gibi şeylerin genel adı
rızık:	Yiyecek, gıda
lütuf:	İyilik
talihsiz:	Kaderi kötü olan, bahtsız. Talihi ters olan
şefkat:	Acıyarak ve koruyarak karşılık beklemeden sevmek. İçtenlikle davranmak
gayrimeşru:	Helâl olmayan, Allah'ın izin vermediği kötü yol
sadak:	Okluk. Okların konduğu yer
gaflet:	Mahmurluk. Gerçeği tam olarak görememe hâli